



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Quid sit dominium in genere, & quænam eius species.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

cura acceptatione: per testamentum, vel successio-  
nem ab intestato, secuta acceptatione: tale etiam  
Ius est dominium rei, & usus, & usufructus, id  
est, Ius utendi & fruendi, respectu rei quæ sub-  
est illis Iuribus, item Iura quæ dicuntur *seruitu-  
tes*; Ius etiam hypothecæ & pignoris; denique  
omne Ius, quod rem aliquam siue corporalem,  
(vt sunt agri, domus, suppellex) siue incorpora-

lem (vt sunt officia, beneficia, redditus, seruitutes,  
& similia) ita nobis obstrictam tenet, vt ex  
ea possimus percipere fructus, vel emolumenta,  
vel securitatem creditorum, vel honorem, dicitur  
Ius in re. quocumque autem res talis tran-  
seat, potest vindicari tamquam nobis obstricta;  
quia res omnis transit cum suo onere, quo est  
affecta.

CAPVT TERTIVM.

De speciebus Iuris realis; vt sunt dominium, usufructus,  
usus, possessio, & alia quædam.

Habet 13. Dubitationes.

DVBITATIO PRIMA.

Quid sit dominium in genere, & quænam eius species.



RESPONDEO, *Dominium* in genere  
duo includit, nempe potentiam  
quamdam, & auctoritatem in rem  
vel personam ( vt colligitur ex  
D. Thom. de Potentia q. 7. a. 1. o. )  
& subiectionem rei, vel personæ,  
talem, vt inde dicatur ipsa esse alterius. Dominus  
enim vocatur qui habet aliquid suum, de quo  
possit disponere, vel in quod auctoritatem exerce-  
re. qui autem nihil habet suum, in quod exerat  
potestatem, non dicitur Dominus.

*Dominium generatum.*

Itaque *dominus* in genere nihil videtur esse aliud  
quàm ius gubernandi vel disponendi de re aliqua,  
tamquam sua. *Suum* autem dicitur, quod ita sub-  
iectum & astrictum illi, cuius esse dicitur, vt possit  
de eo disponere proprio Iure, non ex commissione  
alterius. Sic ius quod Deus habet in vniuersam  
creaturam tamquam rem suam, quo potest de illa  
statuere quod placuerit, est dominium Dei, &  
quidem perfectissimum, cum creatura perfectissi-  
mè sit eius, vt pote ei summè subiecta & obstricta  
ratione creationis, conseruationis, gubernationis,  
& summa ab eo dependentiæ omnium quæ in ipsa  
sunt. Similiter Ius quod Rex habet in suum reg-  
num, Dux in suum ducatum, & quiuis in suas  
possessions, dominium vocatur.

*Dominium Dei.*

*Dominium Iurisdictionis.*

Hoc modo *Dominium* diuidi potest in domi-  
nium Iurisdictionis & Proprietatis. *Dominium Iu-  
risdictionis* est potestas gubernandi suos subditos.

*Dominium proprietatis.*

Gubernandi actus sunt præcipere, vetare, permit-  
tere, iudicare, punire, præmiare. *Dominium proprie-  
tatis* est Ius disponendi de re aliqua tamquam sua  
in suum commodum. ab hoc dominio quisque di-  
citur rei suæ dominus; siue ille sit persona priuata,  
siue publica, siue communitas. nam persona pu-  
blica & Respub. potest possidere bona iure priua-  
to, instar priuatæ personæ. *Dominium Iurisdictionis*  
diuiditur eo modo, quo Iurisdicctio ordinaria,  
quia ab hac non videtur distingui. vnde aliud est  
*seculare*, aliud *Ecclesiasticum*. *Seculare* est quod  
in rebus secularibus gubernat, pacem & publi-  
cam tranquillitatem procurans, vt est potestas  
Imperatoria, Regia, Ducalis, Comitalis, Mar-  
chionalis, & similes, respectu prouinciarum, op-  
pidorum, & pagorum, quæ ipsis proprio Iure in

*Dominium Iurisdictionis.*

negotiis secularibus subsunt. *Ecclesiasticum do-  
minium* quod in rebus sacris & in rectè viuendi  
ratione dirigit, cultum diuinum, & salutem ani-  
marum spectans; vt est potestas Papalis, Patriar-  
chalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, & aliæ infe-  
riores, respectu subditorum, qui ipsis in spiri-  
tualibus subsunt. *Dominium proprietatis* diuidi  
potest in perfectum & imperfectum. *Perfectum*  
dicitur quod continet proprietatem rei & com-  
modorum eius. *Imperfectum*, quod tantum habet  
vel proprietatem rei absque emolumentis, vel  
emolumenta absque rei proprietate. Vnde hoc  
dominium est duplex: aliud enim dicitur *directum*,  
aliud *vtile*. *Directum* continet solam rei proprie-  
tatem: vnde habens hoc dominium solet dici proprie-  
tarius. Tale dominium est quod habet filius-  
familias in peculio quod dicitur aduentitium; &  
Princeps in feudis; & qui dedit agrum ad emphy-  
teusim, in agro; & omnis is qui dicitur dominus  
eorum, quorum alteri concessus est usufructus.  
*Dominium vile* continet solam rei commodita-  
tem & vtilitatem. Tale est quod habet usufructua-  
rius, feudatarius, emphyteuta. Hic tamen aduer-  
tendum est, ne dominium directum esset omnino  
inutile, Iure statutum est, vt certis quibusdam casu-  
bus dominium vile redeat ad dominium direc-  
tum. vt patet Institur. de vsufr. §. 1. Vide Silue-  
strum verbo *Dominium*, q. 1. & 2. Omnis domi-  
nio Iurisdictionis (de quo 1. 2. quæst. 95. tractan-  
dum) explicandæ nobis sunt præcipuæ species do-  
minij proprietatis, & quædam Iura affinia.

*Dominium Iurisdictionis.*

DVBITATIO II.

Quid sit dominium perfectum seu plenum.

Notandum est, *Dominium* veteribus Latinis  
dici *mancipium*, quod potissimum apprehen-  
sione manuum hoc Ius acquiratur. vnde *res man-  
cipi* dicebantur, quæ dominio erant subiectæ; &  
*homo sui mancipij*, qui sui iuris erat: *dari & accipi  
mancipio*, cuius transferebatur dominium. postea  
hoc Ius cæpit vocari dominium, quo nomine  
passim vruntur Auctores Digestorum, vt patet tit.  
de acquirendo rerum dominio, & alibi.

Nunc